

Ontwikkelingsgericht Inclusief Onderwijs (OIO)

1. Wat verstaan we (TOO) onder ontwikkelingsgericht inclusief onderwijs?
Inclusief onderwijs gaat uit van verscheidenheid. De school past zich aan. Aan de leervraag van de leerling. De leerling evolueert volledig op een eigen traject. Op sociaal gebied dient er een streven te zijn naar grote diversiteit in de leergemeenschap. Leerlingen met verschillende talenten, leeftijden, sekse, afkomst etc... dienen elkaar te ontmoeten. Een doel van inclusief onderwijs is bij te dragen aan kansengelijkheid en het tegengaan van segregatie.
2. Wat verstaat OIO onder goed onderwijs in het funderend onderwijs?
Goed onderwijs zorgt dat de ontwikkeling van de individuele leerling geoptimaliseerd wordt waardoor deze in welzijn en welvaart sociaal maatschappelijk kan functioneren. Dat kan alleen door uit te gaan van de verschillen die ieder kind uniek maakt, gebaseerd op talenten en interesses, maar zeker ook door wat we goed sociaal democratisch burgerschap noemen.
3. Wat betekenen de definities van vraag 1 en 2 voor de organisatie van het onderwijs?
OIO vergelijkt kinderen niet met elkaar. Daarvoor is een persoonlijk leerrecept per lerende noodzakelijk. De consequentie hiervan is dat we geen groepsbenadering kennen in leren. Wel is er nadrukkelijk aandacht voor sociale vaardigheden, die uiteraard alleen geleerd kunnen worden in een gemeenschap (groep). De leerbenadering van recept per lerende is gebaseerd op het recht van autonomie van de leerling. Omdat dit gebeurt in de hierboven genoemde sociale context spreken we van relationeel autonoom leren. Indeling in cognitie- of leeftijdsgroepen is niet verenigbaar met OIO. In het leerjaarklassensysteem zoals we dat kennen in PO en VO is OIO niet te realiseren. Er is dus een planmatige aanpak nodig die verloopt van de huidige groepsgeoriënteerde leerbenadering naar een autonoom relationele. Dat kan misschien niet ineens, maar wel de weg die we samen gaan bewandelen. Leraren en ouders, maar zeker ook de leerlingen hebben behoefte aan een leerorganisatie die gekenmerkt wordt door herkenbaarheid en structuur. Bij OIO vinden we die structuur niet primair in methodische kennisoverdracht, maar in het bieden van autonomie en verbondenheid en duidelijke gezamenlijke afspraken hoe het onderwijs plaatsvindt. Een onveranderlijke dagindeling biedt organisatorische houvast. Toetsing en determinatie van de persoonlijke groei (ontwikkeling) gebeurt op formatieve wijze waarbij actuele feedback op het leerproces de belangrijkste is. Goede relaties leidt tot goede prestaties.
4. Wat is het belang van kennis en basisvaardigheden bij OIO?
Uiteraard zijn deze zeer belangrijk. Bij OIO gaan we ervan uit dat er vooral gewerkt moet worden aan een startbasis voor de optimale ontwikkeling van die kennis en basisvaardigheden. Deze zijn overigens, hoe belangrijk ook, niet belangrijker dan empathische, sociale en andere aspecten van het leven. OIO leidt op voor het leven en niet primair voor vervolgscholing. De vervolgscholing is een logisch gevolg van de persoonlijke ontwikkeling.
5. Wat is de plaats van de docent bij OIO?
Bij OIO is de docent onmisbaar. Deze is constant bezig met de zoektocht naar het beste leerrecept voor elke lerende. Dat vergt veel pedagogisch-didactisch balanceerwerk dat de leraar nooit alleen kan realiseren. Er wordt aanspraak gedaan op alle kwaliteiten die de docent meebrengt in zijn mens-zijn. Hij/zij speelt diverse rollen, vakdocent, vriend, beschermer, empathische meedenker, deler van persoonlijke passies, vertrouwen gever, psycholoog, pedagoog, didacticus ...etc. De ontwikkeling van mensen bevat zoveel aspecten dat deze alleen bereikt kunnen worden in teamverband.

6. Hoe kijkt men bij OIO aan tegen onderwijs en leren?

Leren en leven zijn synoniem. Elke levensfase kent verschillende accenten. In de leeftijd van 0 tot 2 ligt de nadruk op een veilige liefdevolle benadering waardoor bij het kind vertrouwen ontstaat in het sociaal samenzijn met anderen. Van 2 tot 8 jaar ligt de nadruk op de begeleiding van ontwikkeling van basisvaardigheden om maatschappelijk te kunnen functioneren, (lezen, rekenen etc..) Van 8 tot 14 ligt de nadruk op het ontdekken van de talenten van ieder kind. Daarvoor moet het een breed scala van mogelijkheden doorvorst hebben. Een contextrijke leeromgeving met stimulerende teamleden is daarbij onontbeerlijk. Waar kinderen die thuis niet hebben moet de leeromgeving daar zorg voor dragen. Vanaf 14 tot 18 jaar moet de leerling vanuit zelfdiscipline zich richten op de specifieke leervraag van hem/haarzelf waarbij het accent meer ligt op maatschappelijke kwalificatie. Uiteraard zijn die levensfasen per kind verschillend en nooit harde scheidslijnen die bepaald worden door leeftijd.

7. Wat is de kijk op de leerling bij OIO?

De leerling is volwaardig mens en heeft recht op zijn/haar autonomie. Maar omdat iedereen dat recht heeft, moet de leerling respect tonen voor de autonomie van anderen. Nieuwsgierigheid is de motor van alle leren en verbeelding is de brandstof van die nieuwsgierigheid. De autonomie is zo belangrijk dat leerlingen nooit met andere leerlingen wordt vergeleken, en mag nooit in competitie gebracht worden met andere leerlingen.

Ieder mens wordt geboren als leerwezen. We zijn gemaakt om te leren. We kunnen niet niet-lernen. Door dit als uitgangspunt te nemen en voor de leerling in een situatie van welbevinden te scheppen kan elk kind slagen in zijn ontwikkeling.

8. Wat ziet OIO als basis van effectief leren?

Effectief leren is leren dat gebaseerd op intrinsieke motivatie. Daarvoor hanteren we de drie pijlers van de Zelfdeterminatie Theorie van Deci & Ryan, autonomie (nieuwsgierigheid), sociale verbondenheid en competence (het idee dat het je wel gaat lukken).

9. Welke psychologisch, pedagogisch en didactische interventies kun je gebruiken bij OIO?

Alle denkbare interventies zijn mogelijk. Instructie, automatisering, digitale ondersteuning, challenge based learning, toetsing, feedback, tot aan zelfregulerend leren. De context bepaalt welke interventies worden ingezet. Een uitgangspunt hierbij staat vast dat er nooit sprake mag zijn van dwang.

10. Wat verstaan we onder team bij OIO?

Team zijn allen die samen de leergemeenschap vormen die de gezamenlijke verantwoordelijkheid neemt voor de optimale groei van de leerling, maar ook is er een onderlinge verantwoordelijkheid dat alle volwassenen van die gemeenschap ook optimaal groeien. Leren stopt nooit.

Het team bestaat dus uit de leerling, de ouders, leraren en alle anderen die deel uit maken van de leergemeenschap, dus ook incidenteel externen. (b.v. leerbedrijven etc...) Uit onderzoek in onomstotelijk vast komen te staan dat hoe heterogener de gemeenschap is, hoe beter dat voor het leerrendement van de deelnemers is. Dus leerlingen van allerlei leeftijden, sekse en alle denkbare diversiteit moeten elkaar kunnen ontmoeten. Pas dan is er sprake van echte inclusiviteit.